

slušných odvětví. Potraviny a požívatiny nebyly přes svoji velikou reagibilitu do indexu pojaty, poněvadž jejich cenové pohyby, dané převážně přírodními podmínkami, často nejdou současně s vývojem průmyslovým. Indexy citlivých cen jsou vypočítávány počínaje dnem 1. září 1927 podle cen platných ve čtvrtek každého týdne. Úhrnný index citlivých cen, činící 15. září t. r. 58.1, vykazuje během dvou následujících týdnů vzestup a činí dne 29. září 58.8. Toto zvýšení úhrnného indexu bylo způsobeno zvýšením indexu ve skupině kovů, ale v příštím týdnu oslabení ve skupině bavlněné příze projevuje se ke dni 6. října poklesem úhrnného indexu na 58.5. Ke 13. říjnu zůstává tento úhrnný index citlivých cen na stejné výši.

Poměry pracovní zobrazeny jsou několika čísly, udávajícími stav trhu práce a počet stávek a výluk za poslední dobu, jakož i údaje o práci přes čas. **Nezaměstnanost.** Málo utěšený stav hospodář. poměrů projevuje se proti roku loňskému zvýšenou nezaměstnaností ve všech skoro oborech podnikatelských a ve všech zemích. V září tohoto roku činil počet nezaměstnaných uchazečů o místo (spolu s uční) v ČSR jako celku 479.912 osob (prozatímní údaj), což je o 18.960 osob více než v srpnu, kdy počet nezaměstnaných činil 460.952 osoby. Tento vzestup počtu nezaměstnaných o 3.24% způsoben byl sezonními příčinami, jako jsou: nižší potřeba pracovních sil v zemědělství, pokles práce na stavbách a sezonní omezování práce v oborech dodávajících stavebnímu průmyslu materiál. Převaha sezonních příčin tohoto vzrůstu je také zřejma z okolnosti, že nezaměstnaných přibýlo dle podrobných statistik daleko více v okresech neprůmyslových než v průmyslových střediscích. Vzhledem k počtu nezaměstnaných v září minulého roku, který činil 228.357 osob, je letos v téže době v republice nezaměstnaných o 251.555 více. Je to přírůstek více než 100%. Přírůstek mezi měsíci srpnem a září roku loňského činil 13.317. Je tedy absolutně o 5643 osoby menší, relativně však vzhledem k letošnímu vyššímu úhrnu nezaměstnaných je větší, než přírůstek nezaměstnaných za stejnou dobu roku letošního. Podle jednotlivých oborů podnikatelských je nejvíce nezaměstnaných (definitivní data za srpen 1932, v závorce data za srpen 1931) u nádeníků — 79.140 (32.307); v průmyslu textilním — 78.029 (36.412), u skupiny „různá výrobní odvětví“ — 52.149 (27.511), u zpracování kovů — 39.476 (22.060), v živnostech stavebních — 26.629 (14.432), v průmyslu sklářském — 26.611 (11.421), v zemědělství a lesnictví — 20.815 (9.450), v hornictví 19.590 (3.927) atd. Z těchto čísel vidíme, že i v jednotlivých oborech podnikatelských vždy proti stejnému měsíci roku 1931 přibýlo v srpnu t. r. zhruba více, než jednou tolik nezaměstnaných. Příznivou výjimku z těchto vyjmenovaných podnikatelských oborů nejvíce nezaměstnaností stížených tvoří obor zpracování kovů a obor živností stavebních, kde přírůstek proti stejnému měsíci roku minulého není cele stoprocentní. Nepoměrným vzrůstem počtu nezaměstnaných všakaráží hornictví, kde počet osob bez zaměstnání vzrostl proti roku loňskému skoro pětkrát. Skutečnost tato jistě souvisí s poklesem těžby kamenného uhlí, jehož bylo v srpnu r. 1931 vytěženo 1,057.230 tun, letos za stejnou dobu však jen 870.353 tuny. Počet nezaměstnaných uchazečů o práci (bez učňů) byl absolutně největší na západě republiky a klesal tím více, čím se jednalo o zemi východněji ležící. Činil v srpnu t. r. (v závorce v srpnu roku 1931) v zemi České 284.760 osob (154.688), v zemi Moravskoslezské 126.108 osob (48.977), na Slovensku 47.603 osoby (9.908) a na Podkarpatské Rusi 1389 osob (272). Relativní vzrůst počtu nezaměstnaných mezi srpnem r. 1931 a srpnem r. 1932 podle zeměpisného položení jednotlivých zemí je však v poměru opačném. Je největší na východě a klesá postupně v zemích na západě. V Čechách činil přírůstek 84.1%, na Mor. a ve Slezsku 157.5%, na Slov. 350.2% a na Podkarp. Rusi 410.7%. Na 1000 nezaměstnaných osob připadalo v srpnu r. 1932 137.0 nezaměstnaných, v srpnu roku loňského

pak 63,9 nezaměstnaných. Připadá tedy letos v srpnu na 1000 zaměstnaných v souhlase se vzrůstem absolutního počtu nezaměstnaných o 114,3% více osob bez práce, než jich připadalo ve stejné době roku loňského. — Podle povolání připadalo neumístěných uchazečů (bez učňů) 31. srpna 1932 na povolání ve volné přírodě (t. j. zemědělství a lesnictví, průmysl kamenný, zeminný a hlinářský, živnosti stavební a nádeníci) 29,8% z celkového počtu neumístěných uchazečů, na ostatní povolání pak připadalo 70,2% z celkového počtu neumístěných. V srpnu roku loňského bylo 28,2% z celkového počtu neumístěných, ve skupině povolání ve volné přírodě, 71,8%, ve skupině ostatních povolání. Jeví se tedy v tomto směru letos oproti roku loňskému malý posun v neprospěch povolání ve volné přírodě. — Podle pohlaví bylo 31. srpna 1932 neumístěných ženských uchazečů 26,5% z celkového počtu, dne 31. srpna 1931 pak bylo ženských neumístěných uchazečů 28,7%. Letos je tedy 31. srpna v celkovém počtu neumístěných uchazečů relativně méně žen, než jich bylo roku minulého.

Podporované osoby. Počet nezaměstnaných podporovaných prostřednictvím odborových organizací činil k 31. srpnu t. r. 172.118 osob a byl tedy vzhledem k počtu podporovaných osob 31. čce t. r. o 4589 (t. j. o 2,74%) větší, vzhledem k počtu podporovaných osob 31. srpna minulého roku pak o 85.857, t. j. o 99,53%.

Volných míst bylo letos na konci srpna 11.982, 31. srpna roku minulého 12.482; byl tedy letos patrný pokles volných míst proti roku loňskému relativně o 4,01% z celkového počtu volných míst dne 31. srpna 1931. Z volných míst připadala letos 3304 místa na povolání ve volné přírodě (loni 4321) a 8678 (loni 8161) míst na ostatní povolání. Z dat těchto je zřejmé, že nabídka míst ve skupině povolání ve volné přírodě poklesla, kdežto ve skupině ostatních povolání o něco (asi o 6%) stoupla. Pokud se týče poměru volných míst k počtu neumístěných uchazečů připadalo ve skupině povolání ve volné přírodě letos v srpnu na 100 volných míst neumístěných uchazečů 4151,3, loni v téže době 1396,2. Ve skupině ostatních povolání letos 3718,6 neumístěných uchazečů, loni 1881,1. I z těchto čísel možno jasně poznati, že vzhledem k roku min. zhoršil se nápadně poměr mezi neumístěnými uchazeči a volnými místy v neprospěch posledních.

Práce přes čas byla, jako tento rok stále, i v září nepatrná. Obnášela 50.415 hodin přes čas skutečně pracovaných oproti 52.813 hodinám v srpnu. Vzhledem k hodinám pracovaným přes čas v září roku minulého, kdy počet těchto hodin činil 583.456, je letos patrný ohromný pokles. Letošní počet hodin v září přes čas pracovaných nečiní ani celou desítinu počtu hodin pracovaných přes čas za stejnou dobu roku loňského. Skutečnost tato je průvodním úkazem všeobecné nezaměstnanosti a jeví se i v poklesu počtu závodů, jimž bylo dáno povolení práce přes čas (počet těchto poklesl z 346 v září roku loňského na 39 v roce 1932), i poklesem zaměstnanců přes čas pracujících, jichž počet činil za září roku loňského 16.968, letos však jen 2083 (poklesl tedy o 14.885 zaměstnanců).

Stávky a výluky. Rozsah stávkového hnutí za září t. r. byl nejnižší z letoš. roku. Stávkujících bylo v září t. r. 2175, v srpnu 2920, t. j. o 745 více než v září. V září r. 1931 bylo stávkujících 1890, t. j. o 306 méně než ve stejném období letos. Zameškaných dnů (spolu se zameškanými dny osob nepracujících v důsledku stávek a výluk, jichž počet činil v září t. r. 72) bylo v září t. r. 13.169 proti 17.147 v měsíci předcházejícím a 24.806 v září 1931. Ztráty na mzdách činily v září tohoto roku 383.369 Kč, v srpnu 515.459 Kč a v září roku minulého 745.756 Kč, t. j. o 362.287 Kč více než letos. Povšimneme-li si tedy dat o počtu stávkujících v září 1932 a dat o tomto počtu stávkujících ve stejném měsíci roku 1931 ve spojení s daty o ztrátě pracovních dnů za tato jednotlivá období, jakož i ve spojení s daty o ztrátách na mzdách, zjistíme, že letos v září stávkovalo sice více zaměstnanců,

ale průměrně kratší dobu a s menšími ztrátami na mzdách, než ve stejném měsíci roku minulého. — Z 33 celkem letos v září zaznamenaných stávek (výluk v září t. r. nebylo) připadla skoro polovina (16) na živnosti stavební; ostatní případy byly roztržštěné. — Požadavkem stávku odůvodňujícím bylo většinou zvýšení mezd.

Cukerní výroba v říjnu t. r. (v 1. měsíci kampaně) je v rep. jako celku proti výrobě v říjnu loňského roku menší. Zpracovalo se 21 mil. 219.228 q řepy, což je o 1,381.833 q méně než loni, kdy bylo zpracováno 22,601.063 q. V číslech relativních činí úbytek 6.11%. Cukru bylo vyrobeno loni 3,465.747 q, letos 3,184.208 q, takže pokles činí 8.65%. V jednotlivých zemích je oproti loňskému roku patrný v Č. podobně jako v rep. jako celku pokles jak ve zpracovaném množství řepy o 9.94%, tak i v množství vyrobeného cukru o 15.28%. Morava a Slezsko vykazuje v množství zpracované řepy letos v říjnu oproti stejné době roku loňského rovněž pokles o 1.62%, cukru se však vyrobilo o 0.61% více než loni (loni 1,091.500 q, letos 1,098.199 q). Na Slovensku pak bylo letos jak zpracováno řepy o 3.09% více, tak i vyrobeno větší množství cukru o 13.37%, než za stejnou dobu roku loňského. Vzrůst tento však neměl vzhledem ke své poměrné nepatrnosti k úbytku v jiných zemích žádného vlivu na celkový pokles jak množství zpracované řepy, tak i množství zpracovaného cukru na celém území rep. v říjnu roku letošního proti stejné době roku loňského.

Výsledek sklizně v ČSR. možno označiti za velmi dobrý. Jedině sklizeň pšenice v četných krajích nepříznivě překvapila. Byla totiž pšenice v míře dosud neobvyklé zachváčena rzí obilnou (hlavně na východě Slovenska a Podk. Rusi), kde následkem toho byla sklizeň pšeničného zrna nejen podnormální, ale i velmi špatná. Bude tedy nutné opět dovážeti značné množství pšenice, i když proti předešlému roku množství omezené. — Výtečné úrody, značně lepší, než leta předcházející, dosaženo bylo v žitě. Podobně i sklizeň ječmene, ovsa a kukuřice byla vyšší. Sklizeň všech luštěnin byla rovněž velmi dobrá. Pícnin sklizeno asi stejné množství, jako v roce 1930. V následujícím uvedena budou data o celkovém výnosu letošní sklizně obilnin ve vagoněch po 100 q ve srovnání s lety minulými. Sklizeň za rok 1931 byla však abnormálně nízká, proto uvádíme i data za rok 1930, kdy úroda byla přibližně normální. První číslo značí sklizeň roku letošního, druhé r. 1931 a třetí roku 1930. — Pšenice ozimá: 139.309 — 106.574 — 133.657. Pšenice jarní: 6940 — 5641 — 4162. Žito ozimé: 214.242 — 135.613 — 176.402. Žito jarní: 3347 — 3155 — 2355. Ječmen ozimý: 1181 — 860 — 1952. Ječmen jarní: 149.309 — 106.601 — 119.827. Oves: 166.383 — 122.461 — 130.782. Kukuřice: 30.928 — 22.771 — 24.850. (Všechna data týkají se výnosu zrna předního i zadního dohromady.) — Celkový výnos všech obilnin obnášel na území republiky Československé v r. 1932 — 711.639, v r. 1931 — 503.676, v r. 1930 — 593.897 vagonů po 100 q zrna předního a zadního dohromady. Je tedy v tom směru výnos sklizně letošního roku oproti výnosu sklizně v r. 1931 větší o 41.29%, oproti výnosu sklizně v r. 1930 větší o 19.83%.

Zakladatelský ruch uvádím v ČSR. čísla, která udávají vývoj jeho v září r. 1932 (v závorce data za září 1931). Založeny byly v září akciové společnosti 2 (2), spol. s ruč. obmezeným 6 (8). Celkový kapitál nově založených společností činil u spol. akc. 6,100.000 Kč (1,800.000 Kč), u spol. s ruč. obmezeným 2,800.000 Kč (2,810.000 Kč). Zvýšen nebyl společenský kapitál letos u žádné ze společností (loni u 1 akciové o 1,940.000 Kč a u 3 s ruč. obmezeným o 510.000 Kč), snížen byl společenský kapitál letos v září u 4 spol. akciových a to o 79,600.000 Kč (loni v září u 3 spol. o 11,340.000 Kč) a u jedné spol. s ruč. obmezeným o 750.000 Kč (loni u žádné). Zrušeny byly společnosti akciové 2 (2), spol. s ruč. obmezeným 5 (5). Úhrnný kapitál zrušených společností činil u prvních 2,500.000 Kč (4,000.000 Kč), u druhých 922.000 Kč (713.000 Kč). Celkový výsledek zakladatelského ru-